

Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon
Syllabus for B.Ed. Two years Annul Pattern (CBCS) as per NCTE regulation 2014
First Year wef. 2019-20

CB CS	Sr. No.	Area	Hours		Marks			Cre dits
			Teaching	Learnin g	Int. Exa m	Ext. Exam	Total	
	A - Perspectives in Education							
CC	PE1	Learning , Teaching in Childhood and Growing Up	85	40	20	80	100	4
CC	PE2	Education in Contemporary India and Genders, School, Society	85	40	20	80	100	4
CC	PE3	Language across the Curriculum- Knowledge and Curriculum	85	40	20	80	100	4
CC	PE4	Health, Yoga and Physical Education	85	40	20	80	100	4
	B - Curriculum and Pedagogic Studies		0	0	0	0	0	0
DSE	CPS1	Curriculum and Pedagogic Studies School Subject-I	85	40	20	80	100	4
DSE	CPS2	Curriculum and Pedagogic Studies School Subject-II	85	40	20	80	100	4
	C - Engagement with the Field/Enhancing Professional Capacities		0	0	0	0	0	0
AEC	EPC 1	Various tools, techniques and skills of teaching	40	20	0	50	50	2
AEC	EPC 2	Life Skills Education or Disaster Management	40	20	0	50	50	2
AEC	EPC 3	Reading and Reflecting on Texts or Parenting Education	40	20	50	0	50	2
AEC	EPC 4	Environmental Studies or School Management	40	20	50	0	50	2
SEC	EPC 5	Microteaching & observation of isolated skills and simulated lessons Total 6 lessons for each CPS (Teach+ Re teach= 1 lesson)	110	200	80	0	80	4
	D - Field Based Activities		0	0	0	0	0	0
SEC	PE1	Case study of any one student from Std. V to XII or Psychological Experiment (any Five)	40	20	20	0	20	2
SEC	PE2	Prepare and submit term paper on any Education Commission in India	40	20	20	0	20	2

SEC	PE3	Prepare the script on folk dialects in your region or Prepare the term paper on various dimensions of the curriculum and their relationship with the aims of education based on Indian Educationalist.	40	20	20	0	20	2
SEC	PE4	Prepare the report on - Organisation of games and sports tournaments or . Learning and performing of basic yogic activities, asanas and pranayam, Kriyas and Meditation	40	20	20	0	20	2
SEC	CPS1	Prepare Year plan, unit plan , unit test and blue print on any unit on CPS I from Std. I to VII	40	20	20	0	20	2
SEC	CPS 2	Prepare Year plan, unit plan , unit test and blue print on any unit on CPS II from Std. I to VII	40	20	20	0	20	2
		Total	1020	640	420	580	1000	48

Kavyitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon

B.Ed. (CBCS Annual Pattern 2019) Second Year -2020-21 wef.2020

CB CS	Sr. No.	Area			Mar ks			Cre dits
					Teachi ng Hours	learni ng hours	Int. Exam	
A - Perspectives in Education								
CC	PE5	Guidance , Counseling and Inclusive Education	85	40	20	80	100	4
CC	PE6	Assesement and Evaluation in School Education	85	40	20	80	100	4
B - Curriculum and Pedagogic Studies			0	0	0	0	0	0
DSE	CPS3	Curriculum and Pedagogic Studies School Subject-I	85	40	20	80	100	4
DSE	CPS4	Curriculum and Pedagogic Studies School Subject-II	85	40	20	80	100	4
C - Engagement with the Field/Enhancing Professional Capacities			0	0	0	0	0	0
AEC	EPC 6	Applied paper on Internship	40	40	0	50	50	2
AEC	EPC 7	Drama and Art in Education or Critical Understanding of ICT	40	40	50	0	50	2
SEC	EPC 8	Practice Teaching & observation for School lessons(8) of CPS 1, CPS 2 and 8 lessons for CPS 3 and CPS 4	150	300	100	0	100	4
SEC	EPC 9	Internship Programme for 15 weeks in secondary school	540	135	220	0	220	8
D - Field Based Activities			0	0	0	0	0	0
	PE5	Visit a nearby special, inclusive and regular school. Make observations in terms of time table, teaching learning activities, infrastructure, child to child interaction and Parental support or Prepare a case study report on a disabled learner.	40	40	20	0	20	2

	PE6	Prepare a term paper on various components of Guidance and Counseling or Prepare the report on visit of five parents of students studying in school.	40	40	20	0	20	2
	CPS3	Prepare Teaching Aid on any unit of CPS 3	40	40	20	0	20	2
	CPS 4	Prepare Annual Teaching Plan, Unit plan and Unit test with blue print on any unit of CPS 4	40	40	20	0	20	2
SEC	UPE	Annual one Lesson of each CPS for Std. V to X University Exam.	45	45	0	100	100	2
ok		Total	1315	880	530	470	1000	42

Year	Teaching Hours	learning hours	Int. Marks	Ext. Marks	Total	Credits
I	1020	640	420	580	1000	48
II	1315	880	530	470	1000	42
Total	2335	1520	950	1050	2000	90

the principal and he should have obtained such certificate from the principal of the college. Unless and until he obtains such a certificate he will not be allowed to appear for university examination.

Examination Process:

A) The examination of B.Ed. degree will consist of two years. External Examination in theory courses of 80 marks as per syllabus, which will be conducted by the University at the end of each year. Practical and Internal Assessment will be conducted by the college for 20 marks as per syllabus.

B) Allotment and distribution of marks:

The B.Ed. Examination will be of 2000 marks and details are as per syllabus and changes will be applicable as per university decision in future.

Marks	Grade	Grade Points
90 – 100	A+	10
80 – 89	A	9
70 – 79	B+	8
60 – 69	B	7
55 – 59	C+	6
50 – 54	C	5
49 & Less	F	0

Medium of Instruction:

The medium of instruction at the B.Ed. course will be Marathi or English. However the medium of instruction for the courses content cum methodology in English, Hindi and Urdu will respectively be English, Hindi and Urdu. The candidate of the B.Ed. course will have the option of all papers and practical either in English or in Marathi.

Duration: The B.Ed programme shall be of duration of two academic years which can be completed in a maximum of three years from the date of admission to the programme.

Working Days:

- a) There shall be at least two hundred working days each year exclusive of the period of examination and admission.
- b) The minimum attendance of student-teacher shall have to be 80 % for all course work, practicum and 90 % of school Internship.

Standard of Passing:

To pass the examination a candidate must obtain at least 50% marks in Internal and external examination of each course. The marks will be converted in grades and credits and finally C.G.P.A. will be displayed on the marks statement. There will be no more difference for internal and external marks with valid difference of 20 % in each course. **The candidate will be eligible to get admission in second year as per carry on basis.**

Twenty Internal Marks will be divided into two sub heads ie. 10 marks for Tutorials and 10 marks for Priliminery examinations conducted by college as per academic calendar of the KBCNMU, Jalgaon.

CB CS	Sr. No.	Area	Marks					Credits
			Teaching Hours	learning hours	Int. Exam	Ext. Exam	Total	
A - Perspectives in Education								
CC	PE5	Guidance , Counseling and Inclusive Education	85	40	20	80	100	4
CC	PE6	Assesement and Evaluation in School Education	85	40	20	80	100	4
B - Curriculum and Pedagogic Studies			0	0	0	0	0	0
DSE	CPS3	Curriculum and Pedagogic Studies School Subject-I	85	40	20	80	100	4
DSE	CPS4	Curriculum and Pedagogic Studies School Subject-II	85	40	20	80	100	4
C - Engagement with the Field/Enhancing Professional Capacities			0	0	0	0	0	0
AEC	EPC 6	Applied paper on Internship	40	40	0	50	50	2
AEC	EPC 7	Drama and Art in Education or Critical Understanding of ICT	40	40	50	0	50	2
SEC	EPC 8	Practice Teaching & observation for School lessons(8) of CPS 1, CPS 2 and 8 lessons for CPS 3 and CPS 4	150	300	100	0	100	4
SEC	EPC 9	Internship Programme for 15 weeks in secondary school	540	135	220	0	220	8
D - Field Based Activities			0	0	0	0	0	0
	PE5	Visit a nearby special, inclusive and regular school. Make observations in terms of time table, teaching learning activities, infrastructure, child to child interaction and Parental support or Prepare a case study report on a disabled learner.	40	40	20	0	20	2

	PE6	Prepare a term paper on various components of Guidance and Counseling or Prepare the report on visit of five parents of students studying in school.	40	40	20	0	20	2
	CPS3	Prepare Teaching Aid on any unit of CPS 3	40	40	20	0	20	2
	CPS 4	Prepare Annual Teaching Plan, Unit plan and Unit test with blue print on any unit of CPS 4	40	40	20	0	20	2
SEC	UPE	Annual one Lesson of each CPS for Std. V to X University Exam.	45	45	0	100	100	2
		Total	1315	880	530	470	1000	42

Year	Teaching Hours	learning hours	Int. Marks	Ext. Marks	Total	Credits
I	1020	640	420	580	1000	48
II	1315	880	530	470	1000	42
Total	2335	1520	950	1050	2000	90

स्थापना १९८६

अभय युवा कल्याण केंद्र संचलित
शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, धुळे
(नॅक प्रमाणित बी+)

❖ सूक्ष्म अध्यापन पाठ व एकत्रीकरण पाठ निरीक्षण नोंदवही ❖

प्रशिक्षणार्थिनीचे नांव - _____

वर्ष - _____ हजेरी पटावरील क्रमांक - _____

V. B. Bhandarkar
H.C. Principal
Abhyas Yuva Kalyan Kendra
DHULE

निरीक्षण नोंद तक्ता

विद्यार्थी शिक्षक _____ कौशल्य : प्रस्तावना (Set Introduction)

निरीक्षक _____ इयत्ता - _____ विषय - _____

घटक _____ दिनांक - _____ वेळ - _____

अध्यापन / पुनर्अध्यापन :

उपघटक	श्रेणी				
	उत्तम	चांगली	मध्यम	बरी	निकट
१) प्रेरणा					
२) अवधानाचे केंद्रीकरण					
३) जिज्ञासा					
४) पूर्वज्ञान					
५) अभिकल्पी					

निरीक्षण नोंद तक्ता

विद्यार्थी शिक्षक _____ कौशल्य : चेतक विविधता (Stimulus Variation)
 निरीक्षक _____ इयत्ता - _____ विषय - _____
 घटक _____ दिनांक - _____ वेळ - _____
 अध्यापन / पुर्नअध्यापन : _____

	कालखंड (मिनिटे)					एकुण
	१	२	३	४	५	
१) हालचाल						
२) हावभाव						
३) बोलण्यातील बदल						
४) संवेदन लक्ष्यातील बदल						
५) विद्यार्थी सहभाग (शाब्दिक)						
६) विद्यार्थी सहभाग (कृतीयुक्त)						
एकुण						

Borak
 H.C. Principal
 A.T.K.'s College of Education
 DHULE

सही व दिनांक

निरीक्षण नोंद तक्ता

विद्यार्थी शिक्षक _____ कौशल्य : प्रश्न (Questioning)
 निरीक्षक _____ इयत्ता - _____ विषय - _____
 घटक _____ दिनांक - _____ वेळ - _____
 अध्यापन / पुर्नअध्यापन : _____

	प्रश्न क्रमांक											एकुण
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	
१) उच्च स्तर												
२) निम्न स्तर												
३) योग्य गती व आवाज												
४) आशयाशी सुसंगत												
५) प्रश्नानंतर विचार करण्याची संधी												
६) व्याकरणदृष्ट्या निर्दोष												

Borak
 H.C. Principal

निरीक्षण नोंद तक्ता

विद्यार्थी शिक्षक _____ कौशल्य : स्पष्टीकरण (Explanation)
 निरीक्षक _____ इयत्ता - _____ विषय - _____
 घटक _____ दिनांक - _____ वेळ - _____
 अध्यापन / पुर्नअध्यापन : _____

अपेक्षित वर्तन	कालखंड (मिनिटे)					एकुण
	१	२	३	४	५	
१) प्रारंभीचे विधान	-					
२) स्पष्टीकरण दुवे	-					
३) योजनापूर्वक पुनरावृत्ती	-					
४) आवश्यक वैशिष्ट्यांचा समावेश	-					
५) तांत्रिक शब्दाची व्याख्या	-					
अपायकारक घटक -						
६) ओघवतेपणाचा अभाव	-					
७) अयोग्य शब्दांचा वापर	-					
८) संदिग्धता	-					
९) क्लिष्ट व गुंतागुंतीचे विधाने	-					
एकुण						

सही व दिनांक

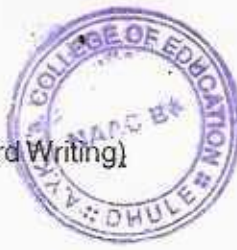
निरीक्षण नोंद तक्ता

विद्यार्थी शिक्षक _____ कौशल्य : कथन (Narration)
 निरीक्षक _____ इयत्ता - _____ विषय - _____
 घटक _____ दिनांक - _____ वेळ - _____
 अध्यापन / पुर्नअध्यापन : _____

उपघटक	श्रेणी				
	उत्तम	चांगली	मध्यम	बरी	निकट
१) स्पष्ट उच्चार					
२) विशिष्ट मुद्यावर जोर					
३) ओघ (Fluency)					
४) आयशानुकूल आवाज					
५) योग्य भाषेची निवड					

निरीक्षण नोंद तक्ता

विद्यार्थी शिक्षक _____ कौशल्य : फलक लेखन (Black Board Writing)
 निरीक्षक _____ इयत्ता - _____ विषय - _____
 घटक _____ दिनांक - _____ वेळ - _____
 अध्यापन / पुर्नअध्यापन : _____

उपघटक	श्रेणी				
	उत्तम	चांगली	मध्यम	बरी	निकृष्ट
१) सुवाद्य					
२) वळणदार					
३) शुध्द					
४) अक्षरे व शब्दातील पुरेसे अंतर					
५) ओळीतील योग्य अंतर					
६) योग्य आकार (लहान मोठे)					
७) सरळ ओळीतील लेखन					
८) अवधान क्लुप्त्या					
९) आटोपशीरपणा					
१०) सर्व मुद्यांचा समावेश					

सही व दिनांक

निरीक्षण नोंद तक्ता

कौशल्य : एकत्रिकरण कौशल्य पाठ
 १) प्रस्तावना २) चेतक विविधता ३) प्रश्न
 ४) स्पष्टीकरण ५) कथन ६) फलक लेखन

विद्यार्थी शिक्षक _____ इयत्ता - _____ विषय - _____
 निरीक्षक _____ दिनांक - _____ वेळ - _____
 घटक _____ अध्यापन / पुर्नअध्यापन : _____

उपघटक	श्रेणी				
	उत्तम	चांगली	मध्यम	बरी	निकृष्ट
१) सुरुवात					
२) प्रश्न विचारणे					
३) चेतक विविधता					
४) स्पष्टीकरण					
५) कथन					
६) कौशल्य आशयास पोषक					
७) कौशल्याच्या वापरातील सहजता					
८) कौशल्याचा योग्य समन्वय					

स्थापना १९८६

अभय युवा कल्याण केंद्र संचलित
शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, धुळे
(नॉक प्रमाणित बी+)

❖ सराव पाठ निरीक्षण वही ❖

नांव - कर्नीकर नयनतारा कैलास

अनुक्रमांक - २४७

पाठ्य विषय १) इंग्रजी

२) इतिहास

❖ सूचना ❖

- १) पाठनिरीक्षण करतांना विद्यार्थ्यांनी पुढील प्रश्नांची उत्तरे शोधून लिहावीत.
- २) उत्तर केवळ हो-नाही स्वरूपाचे नको. त्याचे योग्य ते स्पष्टीकरण लिहावे.

❖ प्रस्तावना -

- १) प्रस्तावना कशाप्रकारे करावी? कथन चित्राचे सहाय्य, प्रश्नोत्तर इ.
- २) प्रस्तावनेत कोणते हेतू साधले? पूर्वज्ञानाला उजाळा, पाठ्यविषयांकडे लक्ष वेधणे.
- ३) प्रस्तावना व हेतूकथन यांची योग्य प्रकारे सांगड घातली काय?

❖ हेतुकथन -

- १) पाठाचा हेतू सुस्पष्ट कशाप्रकारे केला?

❖ विषय प्रतिपादन -

- १) पाठात कोणकोणत्या तंत्राचा वापर केला? प्रकटवाचन, मूकवाचन, कथन, स्पष्टीकरण, अनुवाचन, प्रश्नोत्तर, चित्रदर्शन, नकाशादर्शन इ.

❖ वाचन -

- १) प्रकटवाचन अर्थपूर्ण व परिणामकारक होते काय?
- २) वाचनात योग्य चढउतार, सुस्वरता, भावनुकुलता योग्य ठिकाणी थांबणे होते काय?
- ३) शब्दोच्चार स्पष्ट व शुध्द होते काय?
- ४) हाव भाव योग्य होते काय?
- ५) हेतू प्रश्न योग्य होता का?
- ६) मूकवाचनाबाबत सूचना दिल्या काय?
- ७) मूकवाचनाचे वेळी शिक्षकाने काय कृती केली?
- ८) अनुवाचन कशाप्रकारे करून घेतले?
- ९) दृढीकरणासाठी आवश्यक, व्यक्तीशः वा सामूहिक पुनरावृत्ती करून घेतली काय?

❖ स्पष्टीकरण -

- 1) नवीन शब्दकल्पना, वाक्प्रचार, संकल्पना, संदर्भ यांचे स्पष्टीकरण कोणत्या पध्दतीने केले?
- 2) स्पष्टीकरण, पुरेसे, अर्थपूर्ण, सुसंगत आकलनीय होते काय?

❖ प्रश्नोत्तरे -

- 1) विद्यार्थ्यांना विचारलेले प्रश्न, त्यातील शब्दयोजना, रचना गती पुनरावृत्ती आवश्यकता, समर्पकता याबाबत तुम्हास काय वाटले?
- 2) होय नाही उत्तराच्या प्रश्नानंतर अनुधावन काय केले?
- 3) सामूहिक प्रतिसादाबाबत काय योजना केली?
- 4) विचार प्रवर्तक प्रश्नांचा वापर कितपत केला?
- 5) प्रश्नवितरण योग्य प्रकारे झाले काय?
- 6) विद्यार्थ्यांना प्रश्नोत्तरास कसे व कितपत सहभागी करून घेतले?
- 7) विद्यार्थ्यांच्या चुकीच्या उत्तराबाबत काय केले?
- 8) विद्यार्थ्यांच्या योग्य उत्तराबाबत काय केले?

❖ कथन -

- 1) कथनात आकर्षकता कशी निर्माण केली?
- 2) कथनात सुसंगतता कितपत होती?

❖ प्रयोग -

- 1) प्रयोग साहित्याचा कसा परिचय करून दिला?
- 2) प्रयोगाच्या साहित्याची जोडणी व आकृतीचे योग्य स्पष्टीकरण केले काय?
- 3) कृती व निरीक्षणाबाबत योग्य सूचना दिल्या काय?
- 4) कृती निरीक्षण व अनुमान काढणे यात विद्यार्थ्यांना व्यक्तिशः सहभागी करून घेतले काय?
- 5) विद्यार्थ्यांत प्रयोगाबाबत उत्सुकता किती आढळली?
- 6) प्रयोग मांडणी व हाताळणीत काही दोष आढळले काय?

❖ अध्यापन साधने (दृकश्राव्य साधने) -

- 1) योग्य अध्यापन साहित्य वापरले काय?
- 2) साहित्य योग्य वेळी वापरले काय?
- 3) साहित्य योग्य प्रकारे होते काय?
- 4) साहित्य स्पष्टीकरणानंतर काढून घेतले काय ?

❖ फलक टाचण व लेखन -

- 1) महत्वाच्या मुद्यांची फळ्यावर नोंद करण्यात आली काय?
- 2) फलकलेखन सुवाद्य, स्पष्ट, व्यवस्थित होते काय?
- 3) रंगीत खडूचा आवश्यक तेथे वापर केला काय?
- 4) फलक सारांश योग्यप्रकारे तयार केला काय?
- 5) लिहून घेण्यास विद्यार्थ्यांस पुरेसा वेळ दिला काय?
- 6) संकलन/उपयोजन प्रसंगी फलक स्वच्छ केला काय ?

❖ संकलन / उपयोजन / स्वाध्याय -

- 1) विद्यार्थ्यांकडून संकलन करून घेतले काय?
- 2) उपयोजनासाठी योग्य प्रश्नांचा वापर केला काय?
- 3) विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायासाठी काय योजना केली?
- 4) उद्दिष्टे किती प्रमाणात सफल झाली?

❖ वर्ग नियंत्रण -

- 1) वर्ग नियंत्रणासाठी कोणते उपाय केले?
- 2) वर्ग नियंत्रणात शिस्त नसेल तर का?

❖ शिक्षक -

- 1) शिक्षकाचे व्यक्तिमत्वाचा अध्यापनात प्रभाव दिसून आला काय?
- 2) पाठ्यविषयाची तयारी व ज्ञान यात कोणत्या उणिवा होत्या?
- 3) विद्यार्थ्यांशी शिक्षकाचे वर्तन सहानुभूतीचे होते काय?

शाळा शनिवृ गौधी माध्यमिक विद्यालय बुल

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव आवला भाईदास बुल

पाठ निरीक्षक प्रा. डॉ. डी. आर. वापिस्कर

इयत्ता 5वी तुकडी - वेळ 30 दिनांक - 31/12/2022

विषय - इतिहास विषय घटक - इतिहास मध्ये काम

प्रस्तावना :- पूर्वज्ञानावर आधारित प्रश्न विचारून केली.

हेतुकथन :- फलकावर घटकाचे नाव लिहून हेतुकथन स्पष्ट केले.

विषयप्रतिपादन :- स्पष्टीकरण व प्रश्नोत्तर तंत्राचा वापर केला.

स्पष्टीकरणात आवश्यक वैशिष्ट्यांचा समावेश करण्यात आला. स्पष्टीकरण पुरेसे होते.

प्रश्नोत्तरे :- विद्यार्थ्यांना प्रश्न विचारल्या नंतर विचार करण्याची संधी दिली.

विद्यार्थ्यांना विचारलेले प्रश्न हे आशयाशी सुसंगत असे होते. विद्यार्थ्यांनी प्रश्नाला योग्य प्रतिसाद दिल्यानंतर वि. वि. नी प्रेरणादायी प्रतिक्रिया वि. दिल्या. विचारलेले प्रश्न हे व्याकरणादृष्ट्या निर्दोष होते.

पाठ निरीक्षक प्रा.

• फलकलेखन :- सुवाच्छ, स्पष्ट होते. महत्त्वाच्या मुद्द्यांची फळ्यावर नोंद करण्यात आली. अक्षरे व शब्दात पुरेसे अंतर होते.

• संकलन :- विद्यार्थ्यांकडून संकलन करून घेतले.

• उपयोजन :- उपयोजनासाठी योग्य प्रश्नांचा वापर केला.

• उद्दिष्ट्ये :- चंगित्या प्रमाणात साध्य आली.

• वर्गअध्यापन चांगल्या प्रकारे होते.

• शिक्षक :- शिक्षकाचे व्यक्तीमत्त्वाचा अध्यापनात प्रभाव दिसून आला.

• विद्यार्थ्यांशी शिक्षकाचे वर्तन सहानुभुतीचे होते.

पाठ निरीक्षक प्रा.

शाळा राजीव गांधी माध्यमिक विद्यालय धुळे

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव वळुवी गोविंद बाबा

पाठ निरीक्षक प्रा. प्रा. डॉ. डी. आर. वाविस्कर

इयत्ता ९वी तुकडी - वेळ 35 मिनिटांक - 14/02/22

विषय - इतिहास विषय घटक - भारतीय कलेचा इतिहास

* प्रस्तावना :- प्रस्तावना प्रश्न विचारून केली

* हेतुकथन :- हेतुकथन योग्य प्रकारे केले

* विषयप्रतिपादन :- कथन पध्दतीचा वापर करण्यात आला.

* अध्यापन साधने :- साहित्य योग्य वेळी वापरले

* फलकलेखन :- दोन ओळीत योग्य अंतर होते

* संकलन :- संकल्पनात्मक प्रश्नांचा समावेश करण्यात आला.

* उपयोजन :- वस्तुनिष्ठ प्रश्नांचा वापर करण्यात आला.

* उद्दिष्टे :- मध्यम प्रमाणात साध्य झाली.

पाठ निरीक्षक प्रा.

शाळा राजीव गांधी माध्यमिक विद्यालय धुळे

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव वळुवी गोविंद बाबा

पाठ निरीक्षक प्रा. प्रा. डॉ. डी. आर. वाविस्कर

इयत्ता 7वी तुकडी - वेळ 35 मिनिटांक - 14/02/22

विषय - इतिहास विषय घटक - महाराष्ट्रातील समाजजीवन

* प्रस्तावना :- विषयाचा अनुसरून ठेगी

* हेतुकथन :- प्रस्तावना व हेतुकथन यात योग्य सांगळ घातली.

* विषयप्रतिपादन :- कथन, स्पष्टीकरण, प्रश्नोत्तरे तंत्राचा वापर केला.

* फलकलेखन व लेखन :- रंगीत खंडूचा आवश्यक तरेचा वापर केला.

* संकलन :- विद्यार्थ्यांकडून संकलन करून घेतले.

* उपयोजन :- योग्य प्रश्नांचा वापर केला.

* उद्दिष्टे :- चांगल्या प्रमाणात साध्य झाली.

* शिक्षक :- विद्यार्थ्यांशी शिक्षकाचे वर्तन सहानुभुतीचे होते.

पाठ निरीक्षक प्रा.

स्थापना १९८६

अभय युवा कल्याण केंद्र संचलित
शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, धुळे
(नेक प्रमाणित बी+)

✦ सूक्ष्म अध्यापन पाठ व एकीकरण पाठ निरीक्षण नोंदवही ✦

प्रशिक्षणार्थिनीचे नांव - चौधरी हुषदा माणिक

वर्ष - _____

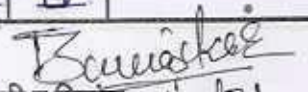
हजेरी पटावरील क्रमांक -

152.

निरीक्षण नोंद तक्ता

विद्यार्थी शिक्षक चौहरी दुर्षदा माठिक कौशल्य : चेतक विविधता (Stimulus Variation)
 निरीक्षक प्रा. डॉ. डी. आर. वाकिस्कर इयत्ता - ६ वी. विषय - मराठी
 घटक पद्य - उपघटक - माय. दिनांक - 1/7/2021 वेळ - 5 मिनिट
 अध्यापन / पुनरअध्यापन : अध्यापन

	कालखंड (मिनिटे)					एकुण
	१	२	३	४	५	
१) हालचाल	✓	✓	✓			
२) हावभाव	✓	✓	✓	✓		
३) बोलण्यातील बदल	✓	✓		✓		
४) संवेदन लक्ष्यातील बदल	✓		✓			
५) विद्यार्थी सहभाग (शाब्दिक)			✓			
६) विद्यार्थी सहभाग (कृतीयुक्त)	✓					
एकुण	5	3	4	2	2	

 सही व दिनांक 7/7/21

अभय युवा कल्याण केंद्र संचलीत

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, धुळे ४२४ ००४

(नॅक प्रमाणित बी+)

सराव पाठ टाचण

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव - चौधरी दुर्गा माणिक क्रमांक - २५२
शाळा - अभय युवा हायस्कूल धुळे पाठ क्रमांक - १५
इयत्ता - ६ वी. तुकडी - व वेळ - ३० मि. दिनांक - १०/११/२०२२
विषय - भूगोल विषय घटक -
घटक - स्थानिक वेळ प्रमाण वेळ.
पाठाचा हेतू - विद्यार्थ्यांना भारताची स्थानिक वेळ व प्रमाण वेळ समजावून सांगणे. त्यांना त्याची संपूर्ण माहिती देणे.
पूर्व ज्ञान - विद्यार्थ्यांना स्थानिक वेळ वळची माहिती आहे.

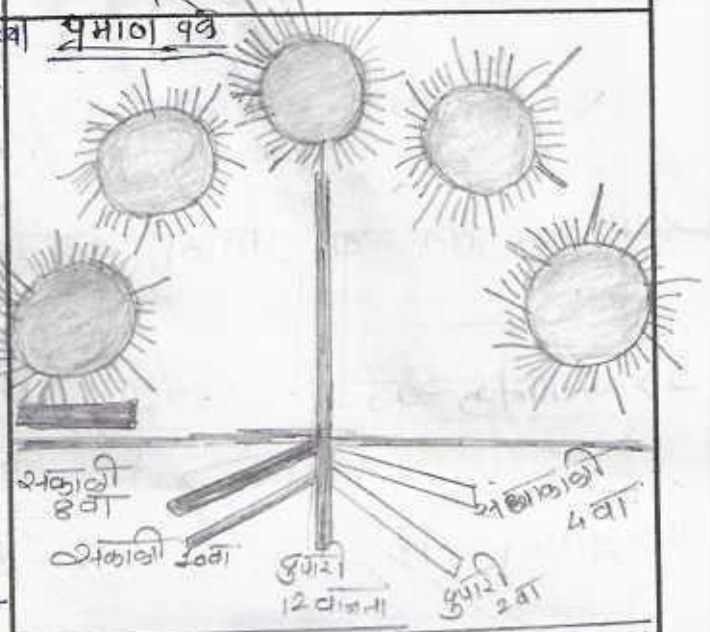
अध्यापनातील प्रमुख मुद्दे	उद्दिष्टे	स्पष्टीकरणे
१) स्थानिक वेळ	ज्ञान =:	१) विद्यार्थ्यां स्थानिक वेळ सांगता. २) विद्यार्थ्यां स्थानिक वेळेचा अर्थ सांगता.
२) प्रमाण वेळ	आकलन =:	३) विद्यार्थ्यां स्थानिक वेळेची माहिती सांगता. १) विद्यार्थ्यां स्थानिक व प्रमाण वेळ माहिती आठवता. २) विद्यार्थ्यां प्रमाण वेळ माहिती आठवता.
३) भारतीय प्रमाण वेळ	अवलोकन =:	३) विद्यार्थ्यां पृथ्वीचे परिपलन उल्लेखी आठवता. १) विद्यार्थ्यां परिपलनाची माहिती सांगता. २) विद्यार्थ्यां प्रमाण वेळेची माहिती सांगता
४) जागतिक वेळ	उपलब्ध =:	३) विद्यार्थ्यां स्थानिक वेळ माहिती सांगता. १) विद्यार्थ्यां स्थानिक वेळेची माहिती सांगता. २) विद्यार्थ्यां प्रमाण वेळेची माहिती सांगता. ३) विद्यार्थ्यां पृथ्वीचा परिपलनाची माहिती सांगता.

पाठ्य वस्तू (सारांश)	अध्यापन - अध्ययन अनुभूती पध्दती
प्रस्तावना=:. प्राचीन काळी कालमापन करव्यासाठी लोक विविध नैसर्गिक घटनांची तसेच साधनांची मदत होत असत. निरीक्षण व अनुभव यांच्या आधारे ते दिवसाचे पुढील प्रकारे विभाग करत असत. सूर्या-दशापासून सूर्यास्तापर्यंतचा कालवधी म्हणजे एक संपूर्ण दिवस होय.	वि.शि.प्रश्न कालमापन म्हणजे काय?
पूर्वी नैसर्गिक घटनांच्या संदर्भात तसेच घटिकापात्र वाळुचे धड्याळ इत्यादी साधन वापरून वेळ सांगितली जात असत.	विद्यार्थी शिष्टीक कालमापनाची माहिती समजून सांगतात.
दैनिक्यन=:. विद्यार्थी मित्राना आपण आज वेळाने वेळ व प्रमाण वेळ घटक अभ्यासावर आणित.	वि. क्षवण करतात.
	विद्यार्थी शिष्टीक घटिकाचे स्वीकारण करतात.
	विद्यार्थी क्षवण करतात.
विषय विवेचन=:	
1) वेधानिक वेळ =:. सूर्यास्थानंतर असतया सूर्य आकाशात वर सरकतो. तसतशी आपली सावली लहान होत जाते. सर्व साधारणपणे मध्याह्नाच्या वेळी सावलीची लांबी सर्वात कमी असते. एरवाच्या ठिकाणाच्या संदर्भात आकाशातील सूर्याच्या स्थानावरून ठरविण्यात आलेली वेळ म्हणजे त्या ठिकाणाची वेधानिक वेळ होय. पृथ्वी रगत; भोवती पाश्चिमेकून पर्यंत फिरते	वि. शि. वेधानिक वेळेच्या आकृतीवरून मुदल्याचे स्वीकारण देतात.
	वि. क्षवण करतात.

२) प्रमाण वेळ =: आगतिके व्यवहाराक वृत्तिनेदरेवील निरनिराळ्या देशातील प्रमाण वेळ सुसंगती असणे. आवश्यक असते. घासाठी जगाचे २५ कालाविक्रमांग करव्यात आणे आहेत, या कालाविक्रमांगांची स्वनामुळ रेखा वृत्तावरुन म्हणजेच शुभ्य रेखावृत्तासंदर्भात उलेली आहे.

३) भारतीय प्रमाण वेळ =: भारताची प्रमाण वेळ मिर्झापूर शहरावरुन (अकाहुवाड इल्लर प्रदेश आगाच्या ८२° ३०' पूर्व या रेखावृत्तावरील वेळेनुसार ठरवली जाते. हे रेखावृत्त भारताच्या रेखावृत्तीय विस्ताराच्या संदर्भात देशाच्या मध्यभागी आहे. या रेखावृत्तावर सुर्य मध्यान्ह स्थितीत आला म्हणजे भारतातील सर्व ठिकाणी दुपारचे १२ वाजणे असे मानले जाते.

(प्रमाण वेळ)

वि.शि. प्रश्न =: एखाद्या प्रदेशाची प्रमाण वेळ कशी निश्चित केली जाते. विद्यार्थी उल्लर देतात.

मुख्यमापन =: एका वाक्यात उत्तरे देवा?

संकलन =:

- १) स्थानिक वेळ म्हणजे काय?
- २) प्रमाण वेळ म्हणजे काय?
- ३) सुर्य मध्यान्ह स्थितीत आला म्हणजे दुपारचे किती वाजणे असतात?
- ४) मिर्झापूर शहराची उगाच्या रेखा वृत्तावरुन ठरवली जाते?

उपयोजन =: जीव्या सुळवा?

कार्य=ः स्थानिक वेळ व प्रमाण वेळ

दि=ः

स्थान=ः 8 वी

विषय=ः अंग्रेज

स्थानिक वेळ व प्रमाण वेळ मुद्दे पु. प्र.

1) स्थानिक वेळ

3) भारतीय प्रमाण वेळ

2) प्रमाण वेळ

निरीक्षण

1) शिक्षक
(विषय ज्ञान शैली आत्मविश्वास वगैरे)

शोच्य

2) विद्यार्थी (कृती शिलता प्रतिसाद)

ठिक

3) अध्यापन पध्दती - पाठाच्या पायऱ्या
प्रश्न, फलक लेखन, शै. साहित्याचा
वापर इ.

योग्य

एकूण अभिप्राय -

एकदशित पाठ योग्य आला

Bonale
Principal
W.K.'s College of Education

Prin

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, धुळे ४२४ ००४

(नेक प्रमाणित बी+)

सराव पाठ टाचण

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव - Karandikar Nayanantara Kajlas क्रमांक - 247
शाळा - Rajiv Gandhi Madhyamik Vidyalay Dhule पाठ क्रमांक - 4
इयत्ता - ६th तुकडी - - वेळ - 35 mins दिनांक - 06/01/22
विषय - English विषय घटक - Prose
उपघटक - The Peacock and Crane
पाठाचा हेतू - To enable the students to read aloud Prose lessons with correct pronunciation stress intonation & Pa
पूर्व ज्ञान - -

अध्यापनातील प्रमुख मुद्दे	उद्दिष्टे	स्पष्टीकरणे
<p>There was one a very conceited Peacock</p> <p>That's the crane answered ----</p> <p>While you live down here just like any other Cock</p> 	<p><u>Listening</u> :-</p> <p><u>Speaking</u> :-</p> <p><u>Reading</u> :-</p> <p><u>Writing</u> :-</p>	<p>① To enable the students to learn how to speak words and sentences correctly</p> <p>② Students will be able to recall the teaching of the story Peacock and Crane.</p> <p>③ To enable the students to comprehend the thought & idea</p> <p>① To enable the students to express the ideas contained in the passage orally.</p> <p>② To enable the students speak English correctly.</p> <p>③ Pupils will be able to use right vocabulary.</p> <p>① To develop mental ability the students.</p> <p>② To develop the interest of the student in English.</p> <p>③ Students will be able to get centre idea or theme of the lesson.</p> <p>① To enable them to write correctly</p> <p>② They can develop their writing skills</p> <p>③ Students will be able to create the relevant ideas for this lesson.</p>
अध्यापन साहित्य -	<u>A picture of Peacock and crane</u>	

Introduction :-Previous Knowledge :-

The Peacock is our national animal. A Peacock has a long, shine, dark, blue neck and a crown on its head. It has beautiful multicoloured features.

Cranes are tall birds with long necks, legs and usually long bills. They resemble herons and egrets in body shape but tend to have heavier bodies.

Statement of aim :-

we are going to learn The Peacock and the Crane.

Presentation :- Step II -

There was once a very conceited Peacock who had a gorgeous tail like no other bird. So when he met Crane one day, The Peacock

scuffed at the Crane's colourless and dull feathers

----- "That's true," the Crane answered, "but I can fly high above, among

Step I - Phase I

Good morning all,

Teacher ask some question about Previous knowledge.

T:- Which is our National birds

S:- Gives answer.

Teachers make introductions related to fore knowledge.

S:- students will listen carefully.

T:- Have you ever seen a Crane?

S:- Students give respond.

Phase II :- Student today

The Peacock and the Crane.
- The Pupil teacher will write on the blackboard.

Phase I :- Pupil teacher will read the passage aloud with correct stress on pronunciation & intonation.

S:- Students will listen carefully.

Phase II :- Chorus reading by the students after teacher.

Phase III :- New words

The Pupil teacher will

New words :-

- Conceited
- Gorgeous
- Scoffed at.

Central Idea :- The

Peacock spread its shiny feathers in all colours of the rainbow for crane to see and admire. He also compared it to the crane's pale feathers. It is better to be useful than to be beautiful. never be so proud of your-self. one should be humble always.

* Comprehension questions :-

① Do you like this story?

② Imagine you are the crane what actions and words of the peacock would you like not?

③ What was the peacock bragging about?

* Application :- Fill in the blanks :-

① There was once a very conceited -----
[peacock / crane]

② The crane's ----- and dull feathers.
[Colourful / colourless]

③ Fine feathers don't make fine -----
[birds / animals]

Imitation Reading :-

T :- The Pupil teacher will ask the students to read passage aloud one by one with proper stress and intonation.

S :- Students will read the passage one by one.

* New words :-

- Conceited
- Gorgeous
- Tail
- Scooped at
- Feathers

* Find five adjectives
that end with (a) -
'ful' and (b) - 'less'.

- ① ----
② ----
③ ----
④ ---- ⑤ ----

निरीक्षण

- १) शिक्षक
(विषय ज्ञान शैली आत्मविश्वास वगैरे)

↓
चांगला

- २) विद्यार्थी (कृती शिलता प्रतिसाद)

↓
शोभ्य

- ३) अध्यापन पध्दती - पाठाच्या पायऱ्या
प्रश्न, फलक लेखन, शै. साहित्याचा
वापर इ.

↓
शोभ्य

एकूण अभिप्राय -

पाठ
चांगला
दोषळा

अभय युवा कल्याण केंद्र संचलीत

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, धुळे ४२४ ००४

(नॅक प्रमाणित बी+)

सराव पाठ टाचण

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव - करंदीकर नयननारा कैनास क्रमांक - 247
शाळा - राजीव गांधी माध्य. विद्यालय धुळे पाठ क्रमांक - 2
इयत्ता - ४ वी तुकडी - वेळ - दिनांक - 01/01/22
विषय - इतिहास विषय घटक -
उपघटक - इतिहासाची साधने
पाठाचा हेतू - विद्यार्थ्यांना इतिहासाच्या साधनांपिषयी अधिक माहिती करून देणे.
पूर्व ज्ञान - विद्यार्थ्यांना विविध साधनांची नावे माहित आहेत.

अध्यापनातील प्रमुख मुद्दे	उद्दिष्टे	स्पष्टीकरणे
<u>भौतिक साधने</u> :- <u>इमारती व वस्तू</u> पुतळे आणि स्मारके वस्तुसंग्रहालये आणि इतिहास पुतळे आणि स्मारके इ.	<u>ज्ञान</u>	<ol style="list-style-type: none">विद्यार्थी इतिहासाच्या साधनां- पिषयी माहिती सांगतो.विद्यार्थी विविध साधनांची नावे सांगतो.विद्यार्थी समानसुधारकांच्या स्मारकांपिषयी माहिती सांगतो.
<u>लिखित साधने</u> :- <u>वृत्तपत्रे व नियत -</u> <u>कालिके नकाशे व</u> <u>आराखडे इ.</u>	<u>आकलन</u>	<ol style="list-style-type: none">वि. वृत्तपत्रांचे कार्य स्पष्ट करतो.वि. वस्तुसंग्रहालयांची तुळना करतो.वि. नकाशे व आराखडे यापिषयी माहिती स्पष्ट करतो.
<u>मौखिक साधने</u> :- <u>स्फुटिगते, पोवाडे</u> <u>दुक, भाव्य आणि</u> <u>दुक भाव्य साधने.</u> <u>छायाचित्र, ध्वनिमुद्रिते</u> <u>चित्रपट इ.</u>	<u>उपयोजन</u>	<ol style="list-style-type: none">वि. मौखिक साधनांपिषयी माहिती संकुलित करतो.वि. विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे देतो.वि. मौखिक साधनांचे महत्त्व सांगतो.
<u>आधुनिक साधने</u> :- <u>प्राचीन आणि</u> <u>मध्ययुगीन कालाच्या</u> <u>तुळनेत आधुनिक</u> <u>भारताचा इतिहास</u> <u>(चित्रपट).</u>	<u>कौशल्य</u>	<ol style="list-style-type: none">वि. मौखिक साधनांचे तत्के तयार करतो.वि. इतिहासाची साधने यापिषयी माहिती स्पष्ट करतो.वि. इतिहासाच्या साधनांची

प्रस्तावना :- प्राचीन आणि मध्य-युगीन भारताच्या इतिहासाच्या साधनांचा अभ्यास आपण मागील वर्षी केलेला आहे. यावर्षी आपण आधुनिक भारताच्या इतिहासाच्या साधनांचा अभ्यास करणार आहोत. इतिहासाच्या साधनांमध्ये भौतिक, लिखित, आणि मौखिक साधनांचा समावेश होतो. त्याचप्रमाणे आधुनिक तंत्रज्ञानावर आधारित दृक, श्राव्य आणि दृक-श्राव्य अशा साधनांचाही समावेश होतो. या सर्व साधनांचे महत्त्व आज आपण अभ्यासणार आहोत.

वि. शि. पूर्वज्ञानावर आधारित प्रस्तावना करतात.

- वि. लक्षपूर्वक ऐकतात.

हेतुकथन :- तर आज आपण अभ्यासणार आहोत.

इतिहासाची साधने हा पाठ

विषयविवेचन :- भौतिक साधने :-

वि. शि. पाठाने शिर्षक फलकावर लिहितात.

इतिहासाच्या भौतिक साधनांमध्ये विविध वस्तू, वास्तू, नाणी, पुतळे आणि पदके इ. साधनांचा समावेश होतो.

- वि. निरीक्षण करतात.

① इमारती व वास्तू :- काही वास्तू या राष्ट्रीय स्मारके म्हणून घोषित केलेल्या आहेत, तर काही इमारतींमध्ये संग्रहालये उभारण्यात आली.

वि. शि. भौतिक साधनांविषयी स्पष्टीकरण देतात.

वि. लक्षपूर्वक ऐकतात.

उदा :- अंदिमान येथील सेव्युलर जेल

② पुतळे आणि स्मारके :-

शिक्षक प्रश्न विचारतात.

स्वातंत्र्यपूर्व व स्वातंत्र्योत्तर काळात अनेक व्यक्तींची स्मारके पुतळ्यांच्या रूपात उभारली गेली. हे पुतळे देखील आधुनिक भारताच्या इतिहासाच्या अभ्यासाच्या दृष्टीने महत्त्वपूर्ण आहे.

वि. शि. - तुम्हीला माहित असलेल्या स्मारकांची नावे सांगा?

- विद्यार्थी उत्तरे देतात.

संबंधित घटना, घटना काळ त्या घटनेशी निगडित व्यक्ती इ. माहिती देतात. उदा - विविध ठिकाणांची हुतात्मा स्मारके.

② लिखित साधने - पत्रव्यवहार परदेशी व्यक्ती वृत्त चरित्रे -च्या नोंदी पत्रे

लिखित साधने

नियत - कॅव्हरी आत्म पुस्तके
कालिके रेकॉर्डस चरित्रे

③ मौखिक साधने - लोकगीते, पोवाडे, लोककथा, प्रसंगवर्णने, मुलाखती, मेळे, जलसे, फलापथके ओव्या स्फुर्तीगिते इ. साधनांचा मौखिक साधने समावेश होतो.

* संकलन -

* उपयोजन - रिकाम्या जागा भर.

- वर्धा येथील सेवाग्राम आश्रमामध्ये इतिहासाविषयी माहिती मिळते.
- पुण्यातील या गांधी स्मारक संग्रहालयात गांधीजींच्या इतिहासाविषयी माहिती मिळते.
- विसाव्या शतकातील आधुनिक

वि. शि. तत्काद्वारे लिखित साधनांची माहिती सांगून उदाहरणे देतात.

विद्यार्थी तक्त्याचे निरीक्षण करतात.

वि. शि. मौखिक साधनांविषयी सविस्तर माहिती स्पष्ट करतात.

- विद्यार्थी श्रवण करतात.

थोडक्यात उत्तरे द्या.

- इतिहासाच्या साधनांमधील कोणते साधने आधुनिक तंत्रज्ञानावर आधारित आहे ?
- प्रभाकर हे साप्ताहिक कोणी लिहिले.
- इतिहासाची शाब्द स्वरूपाची साधने कोणती.

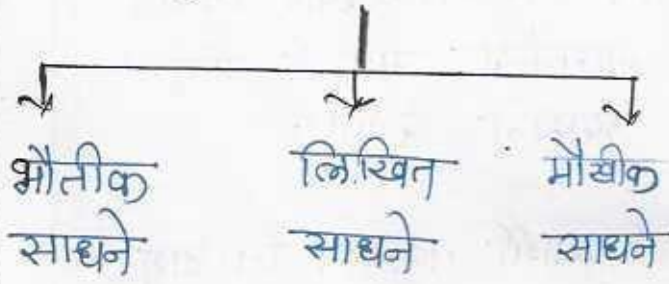
पेठ दिल्लीवर --- या पर्याय :- (लो. विल्क, म. गांधी)
पर्याय :- (आगाखान पॅलेस / रायल)
तंत्रज्ञानाचा एक आगळा आविष्कार

घटक १ - इतिहासाची साधने

इयत्ता १ - ४ वा
विषय १ - इतिहास
दिनांक १ - ०१/०१/२०२०

इतिहासाची साधने

मौखिक साधने

- लोकगिते
- पोवाडे
- लोककथा
- स्फुर्तिगिते
- प्रसंगवर्णने
- मुलाखती
- मेळे.

निरीक्षण

- १) शिक्षक
(विषय ज्ञान शैली आत्मविश्वास वगैरे)

↓
यांगला

- २) विद्यार्थी (कृती शिलता प्रतिसाद)

↓
यांगला

- ३) अध्यापन पध्दती - पाठाच्या पायऱ्या
प्रश्न, फलक लेखन, शै. साहित्याचा
वापर इ.

↓
यांगली

❖ सूचना ❖

* शै. साहित्य वापरणे

एकूण अभिप्राय -

पाठ
यांगला

शाला

Principal

K.K.'s College of Education
DHULE

पाठ निरीक्षक सही व तारीख

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, धुळे ४२४ ००४

(नॅक प्रमाणित बी+)

सराव पाठ टाचण

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव - चौधरी सुषमा माळीक क्रमांक - 252
शाळा - अभय युवा क्लबात उद्रेक युके. पाठ क्रमांक - 5
इयत्ता - ८ वी तुकडी - अ वेळ - ३० मि. दिनांक - 31/12/2021.
विषय - मराठी विषय घटक - अभंगा.
उपघटक - शंत सावता माळी.
पाठाचा हेतू - विद्यार्थ्यांचा मनात संतानाविषयीच्या विचार समजुता सांगणे. आणि संताविषयी आवड-निर्माण करणे.
पूर्वज्ञान - विद्यार्थ्यांना संताचे नावे माहिती आहे.

अध्यापनातील प्रमुख मुद्दे	उद्दिष्टे	स्पष्टीकरणे
मागो तं आम्हा जाली ही कोलासी	<u>ज्ञान</u> =:	1) विद्यार्थ्यां शंताची नावे सांगता 2) विद्यार्थ्यां संताचा परिचय सांगता 3) विद्यार्थ्यां संताची माहिती सांगता.
	<u>आकलन</u> =:	1) विद्यार्थ्यां शंताची माहिती आठवता. 2) विद्यार्थ्यां शंत सावता माळीचा परिचय आठवता. 3) विद्यार्थ्यां संताची मधील संताचा परिचय आठवता.
पूर्व अंकन आम्हां ते	<u>उपखोजन</u> =:	1) विद्यार्थ्यां अभंगाची माहिती सांगता 2) विद्यार्थ्यां संतांची परिचय सांगता 3) विद्यार्थ्यां अभंगातील संताची माहिती सांगता.
	<u>कौशल्य</u>	1) विद्यार्थ्यां अभंगाचे स्पष्टीकरण सांगता. 2) विद्यार्थ्यां अभंगाचा अर्थ सांगता. 3) विद्यार्थ्यां प्रश्नाचे उत्तर सांगता. 4) विद्यार्थ्यां वाक्य शुद्ध सांगता.
सावता म्हणजे कृपा		

अध्यापन साहित्य - संताचे फोटो, अभंगाचा चार्ट,

मूल्यमापन पध्दती - प्रश्नोत्तर

पाठ्य वस्तू (सारांश)	अध्यापन - अध्ययन अनुभूती पध्दती
<p>प्रस्तावना = ६० वि. शि. सेंट सावता सावता माळी हे एक मराठी संतकवी होते. अरण हे साव- तांच्यांचे ठाव होय. देवू माळी हे सावता महाराजांचे आजोबा म्हणजे वाडिलांचे वडील होते. ते पंढरीचे वारकरी होते. त्यांना दोन मुले होती. पुरसोबा आणि डांबरीबा पुरसोबा हे धार्मिक वळणाचे होते. शेतीचा व्यवसाय सांभाळून ते भजन पुजन करीत असत. पंढरीची वारी करीत असत.</p>	<p>माळी सेंट सावता पाठियथ करून देवात. वि.शि. सेंट सावता माळीचा पाठियथ करून देवात. विद्यार्थी श्रवण करतात.</p>
<p>(जन्म इ.स. १२५० समधी इ.स १२९५) हे एक मराठी संतकवी होते.</p>	
<p>हेतुप्रश्न = ० विद्यार्थी मित्राने हेची अर्भगाविषयी माहिती अभ्यासगार अर्भित. विद्यार्थी शिक्षक अर्भंग ठाऊन दाखवतात.</p>	<p>आपण आज सेंट सावता माळी हेची अर्भगाविषयी माहिती अभ्यासगार अर्भित. विद्यार्थी शिक्षक अर्भंग ठाऊन दाखवतात.</p>
<p>हेतुप्रश्न = ० सेंट सावता माळी आचार्य सांगा ?</p>	<p>विद्यार्थी श्रवण करतात. सावता अर्भगाचा समकालीन वि.शि. उत्तर सांगतात. वि.शि. अर्भगाचा अर्थ सांगतात वि.शि. अर्भगाचे वाचन करतात.</p>
<p>विषय विवेचन = ० सेंट सावता महाराज म्हणतात. हे "परमेश्वर" आम्हाला आणजेवळ काही मागणे मागणे जाही. आम्हाला नेहमी संतांची आखला शाहवी हचि श्वरी.</p>	<p>वि.शि. सुपलीकरण करतात. विद्यार्थी श्रवण करतात.</p>

म्हणुन आम्हाला संतांचा सल्लागार
संत लक्षावा, त्यासाठी परमेश्वरा,
कृपा करुन आम्हुंला संतांची भेट
घडव, कारण संत हेच आमच्यासाठी देव आहेत
आहेत.

मागेणं ते आम्हा नाही.

हो कोणासी आठवावे संतासी
हेचिं श्वरे ॥१॥ अर्थ= संत सावता
माळी परमेश्वरा कडे विनविनी
करता म्हणता. हे परमेश्वरा
आम्हाला कोणाकडेच कोणीच
मागे मागायचे नाही. जेव्हा
आम्हाला संतांची सतत आम्हाला
भेट व्हावी. आणि आमी जेव्हा
तेच सल्लास राडव आम्हाला
त्याचा आशीर्वाद सदैव असावा.
मुख्यमापन = (थोडक्यात उत्तरे प्र.१)

उपयोजन =

प्र.२) एका वाक्यात उत्तरे लिहा?

वि. शि. वाक्यप्रचाराचा अर्थ सांगतात.

प्रश्न = संताला माहित असलेले संत सावता माळी महाराजांचा अर्भक सांगता?

विद्यार्थी उत्तर सांगतात.

प्रश्न = संत सावता माळी महाराजांविषयी माहित सांगता?

विद्यार्थी उत्तर सांगतात.

व्या.?)

१) संत सावता महाराज संतांचा सल्लागार लक्षावाची मागणी का करतात स्पष्ट करा?

२) संत सावता महाराजांना कोणाची मागणी होती आले?
३) मागेणं ते आम्हा नाही हो. कोणासी ह्या ओवीचा अर्थ स्पष्ट करा?

१) संत सावता महाराज कोणत्या देवाची भक्ती करतात?

२) = ॥ = कोणते सुप्रसिद्ध संत होते?

३) = ॥ = महाराजांचे जन्मतारीख काय आहे?

४) संत सावता माळी महाराजांचे जन्म काय आहे?

उपहारक = ६०

संनवाणा

दिनांक = ३१/१२/२०२१
स्थान = ८वी
विषय = मराठी
घटक = अमंग
प्रश्न = मंग आवता माळी इयाचा अमंगाचा अर्थ अर्मेक शब्दान
आवार्थी सांगा?

नवीन शब्द	आवार्थी
१) दाविली	१) बोरव
२) कृपा	२) यत्न
३) आवता	३) आणा
४) नारायणा.	

निरीक्षण

- १) शिक्षक
(विषय ज्ञान शैली आत्मविश्वास वगैरे)

चांगला

- २) विद्यार्थी (कृती शिलता प्रतिसाद)

योग्य

- ३) अध्यापन पध्दती - पाठाच्या पायऱ्या
प्रश्न, फलक लेखन, शै. साहित्याचा
वापर इ.

चांगला

एकूण अभिप्राय -

पाठ चांगला होता.
उत्तम

Principal
N.A.A.E.B. College of Education
DUMULH

पाठ निरीक्षक सही व तारीख

सूक्ष्म पाठ टाचण

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव - चौधरी हर्षदा माणिक वेळ: ५ मिनिट

इयत्ता - ५ वी विषय - मराठी दिनांक - १७/८/२०२१

सूक्ष्म पाठ कौशल्य - फलक लेखन पाठ क्र. ३

अध्यापन साहित्य - फळा, रवडु इतर अध्यापन Teach

घटक =: गद्य उपघटक =: सावरपाडा एक्सप्रेस : कविता रञ्जन.

अध्यापन अध्ययन अनुभूती (शिक्षक विद्यार्थी कृती)

कौशल्य

आपल्याला माहित आहे: विद्यार्थी मित्राने रवेच्याशावातील रस्ते हे मातीचा धुरळा उडवणारे असतात. आणी शावात पाण्याची फार काळजी असते आणी परिस्थितीत फुरकुर न करता हाच न मानता जीवन जगणे म्हणजे एक दिव्य आहे.

तर आपण सावरपाडा एक्सप्रेस कविता रञ्जन जीवना विषयी पाठ अभ्यासणार आहोत. तर आपण काही वाक्यात उपयोग पाडू.

- १) दिलासा मिळणे =: आला आपल्या भारत देश हा ओरना मुकल होणार. म्हणजे काय दिलासा मिळणे.
- २) वगवण सहन करणे =: आदिवासी भागातील लोक, पाण्याची फार मोठ्या प्रमाणात वगवण सहन करतात.
- ३) नात्यातील वीण गाही असणे =: रामायणात लक्ष्मण, राम, सीता ह्यांचा नात्यातील प्रेमभाव घट्ट असणे. अशा प्रकारे आपण आदिवासील शावातील आंतिम विधान

अध्यापन अध्ययन अनुभूती (शिक्षक विद्यार्थी कृती)

कौशल्य

आपल्याला माहित आहे. विद्यार्थी मित्रांना
शेव्हागावातील रस्ते हे मातीचा चुरचा
उडवणारे असतात. आणि गावात पाण्याची
फार काळजी असते. आणि परिस्थितीत कुर्कुर
न करता हार न मानता जीवन जगणे म्हणजे
एक दिव्य आहे.

तर आपण सावरपाडा एक्सप्रेस कविता
शकून जीवना विषयी पाठ अभ्यासणार आहोत
तर आपण काही पाण्यात उपयोग पाहू.

१) दिल्ली मिलणे =: आला आपला भारत देश
डोरना मुक्त होणार असा जनतेला दिल्ली
दिला.

२) वणवण सहन करणे =: आदिवासी भागातील
लोकांना पाण्याची फार मोठ्या प्रमाणात वणवण
सहन करावी लागते.

३) नात्यातील वीण वाट्टी असणे =: रामायणात
लक्ष्मण, सिता राम ह्यांचा नात्यातील
सदैव घट्ट शहिली.

अशा प्रकारे आपण आदिवासीतील
गावातील जीवावर अभ्यासणार आहोत.

सूक्ष्म पाठ टाचण

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव करंजीकर नयनतारा कैलास वेळ: ५ मि.

इयत्ता - ४th विषय - इंग्रजी दिनांक - 16/08/21

सूक्ष्म पाठ कौशल्य - प्रश्नकौशल्य पाठ क्र. २

अध्यापन साहित्य - - अध्यापन Teach

अध्यापन अध्ययन अनुभूती (शिक्षक विद्यार्थी कृती)	कौशल्य
<p>Teacher :- In the previous chapter we learned about three visions for India. So, Today we are going to discuss questions and answers of 'Three visions for India. - (Try to give the answer in one sentence). - (Instructions).</p> <p>Q.1) :- who composed I have three visions for India. ?</p> <p>Q.2) Which is the birthplace of Abdul Kalam ?</p> <p>Q.3) What is the nick name of Dr. Kalam ?</p> <p>Q.4) What is the full name of Dr Kalam?</p> <p>Q.5) What is Dr. APJ's Dream for India?</p> <p>Q.6) Where did Dr. Kalam give this speech?</p> <p>Q.7) What is the first vision of Dr Kalam?</p> <p>Q.8) What is the Second vision of Dr. Kalam?</p> <p>Q.9) What is the first citizen of India ?</p> <p>Q.10) What is the third vision of Dr. Kalam. ?</p> <p>Q.11) Which award is received by Abdul Kalam ?</p> <p>Student's :- The students will respond.</p> <p>Teacher :- Thus , Today we studied the answers to the questions on this three visions for India! lesson</p>	<p>Consistent with the content.</p> <p>Lower Level questions</p> <p>Higher level questions</p> <p>Appropriate Speed and Pause</p> <p>Grammatical Correctness</p> <p>opportunity to think after the question</p>

अध्यापन अध्ययन अनुभूती (शिक्षक विद्यार्थी कृती)

कौशल्य

Teacher :- In the previous chapter we learned about three visions for India.

So, Today we are going to discuss questions and answers of Three Visions for India. (Instructions - Try to give the answers in one sentence.)

Q.1) Who composed I have three visions for India?

Q.2) Which is the birthplace of Abdul Kalam?

Q.3) What is the nick name of Dr. Kalam?

Q.4) What is the full name of Dr. Kalam?

Q.5) What is Dr. APJ's dream for India?

Q.6) Where did Dr. Kalam give this speech?

Q.7) What is the first vision of Dr. Kalam?

Q.8) What is the second vision of Dr. Kalam?

Q.9) What is the third vision of Dr. Kalam?

Q.10) Who is the first citizen of India?

Q.11) Which award is received by Abdul Kalam?

Students :- The students will respond.

Teacher :- Thus, Today we studied the answers to the questions on this three visions for India lesson.

Consistent with the content.

Lower Level

questions.

Higher level

questions.

Appropriate Speed and Pause

Grammatical Correctness.

Appportunity to think after the questions

सूक्ष्म पाठ टाचण

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव करंदाकर नयनतारा कैलास वेळ: ५ मि:

इयत्ता - १०वी विषय - इतिहास दिनांक - १८/०८/२१

सूक्ष्म पाठ कौशल्य - प्रस्तावना पाठ क्र. ५

अध्यापन साहित्य - - अध्यापन Teach

अध्यापन अध्ययन अनुभूती (शिक्षक विद्यार्थी कृती) **कौशल्य**

शिः मुलांनी शिवाजी महाराजांचा काळ कोणता?
विः उत्तर देतात. **पूर्वज्ञान**

शिः मध्ययुगीन कालखंडात शिवाजी महाराजांचा संघर्ष कोणत्या सत्तेशी आला?
विः विद्यार्थी प्रतिसाद देतात.

शिः मुघल काळात विहारमध्ये दुष्काळ पडल्यावर कशाप्रकारे संदेशवहनाची प्रक्रिया होत असे हे उदाहरणाद्वारे स्पष्ट करतात. त्याचप्रमाणे दैवडी पिटवत असत. त्याचे स्पष्टीकरण करतात.
विः लक्षपूर्वक ऐकतात. **अवधानाने केंद्रीकरण**

शिः पह्यांच्या माध्यमाने पत्रव्यवहार कशाप्रकारे केले जात ते कबुतर या पह्यांच्या उदाहरणाद्वारे सांगतात. त्याचप्रमाणे मध्ययुगीन कालखंडात पत्रांची ने-आण सांडणीस्वार व जासूद करायचे.
जिज्ञासा

२) ज्या शतकात मानवाने संदेशवहनाच्या जळण-घडणीत जो आमुलाग्र बदल घडवून आणला त्यामुळे आज आपण लष्बारी माहिती एखाद्या माध्यमाच्या साहाय्याने दुरवर सहजरित्या पोहचवू शकतो.
विद्यार्थी मित्रांनी संदेशवहनातील आधुनिक **अभिरुची**

काळातील प्रसारमाध्यमे कोणती?
विद्यार्थी : विद्यार्थी उत्तर देतात. **प्रेरणा**

तर आज आपण या प्रसारमाध्यमांची निर्मिती कशी झाली, त्यांचा इतिहास काय आहे. तसेच सर्वसामान्यांना प्रसार माध्यमांचा उपयोग कशासाठी होतो हे हेतुकथन

विषय - इतिहास दिनांक - 18/08/21
 सूक्ष्म पाठ कौशल्य - प्रस्तावना पाठ क्र. 5
 अध्यापन साहित्य - — पुनरध्यापन Reteach

अध्यापन अध्ययन अनुभूती (शिक्षक विद्यार्थी कृती)

कौशल्य

शिक्षक :- मुलांनी शिवाजी महाराजांचा काळ कोणता?
 विद्यार्थी :- उत्तरे देतात.

पूर्वज्ञान

शिक्षक :- मध्ययुगीन कालखंडात शिवाजी महाराजांचा संघर्ष कोणत्या सत्तेशी आला?
 विद्यार्थी :- उत्तरे देतात.

शिक्षक :- मुघल काळात विहारमध्ये दुष्काळ पडल्यावर कशाप्रकारे संदेशवहनाची प्रक्रिया होत असे हे उदाहरणाद्वारे स्पष्ट करतात. तसेच पुर्वी गावोगावी दवंडी पिटवत असत. या दवंडी पिटवण्याचा मुख्य उद्देश कोणता? ते सांगून कशाप्रकारे लोकांपर्यंत लक्षादी माहिती किंवा संदेश पोहोचवता जायचा याचे स्पष्टीकरण करतात.
 विद्यार्थी :- लक्षपूर्वक लेकतात.

अवधानाचे केंद्रीकरण

शिक्षक :- पक्ष्यांच्या माध्यमाने पत्रव्यवहार कशाप्रकारे केले जात ते कबुतर या पक्ष्यांच्या उदाहरणाद्वारे सांगतात त्याचप्रमाणे मध्ययुगीन कालखंडात पत्रांची ने-आण सांडणीस्वार व जासुद करायचे.

जिज्ञासा

21 व्या शतकात मानवाने संदेशवहनाच्या जडण-घडणीत जो आमुलाग्र बदल घडवून आणला त्यामुळे आज आपण लक्षादी माहिती लक्षादया माध्यमाच्या साहाय्याने दुखर सहजरित्या पोहचवू शकतो.

अभिरुची

शिक्षक :- विद्यार्थी मितांनी संदेशवहनातील आधुनिक काळातील प्रसारमाध्यमे कोणती?

प्रेरण

विद्यार्थी :- विद्यार्थी उत्तरे देतात.

तर आज आपण प्रसारमाध्यमांची निर्मिती

कशी झाली, त्यांचा इतिहास काय आहे, तसेच सर्व-
 हेतुकथन

सूक्ष्म पाठ टाचण

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव करंदीकर नयनतारा केलास वेळ: 5 मि

इयत्ता - 6th विषय - इंग्रजी दिनांक - 25/08/21

सूक्ष्म पाठ कौशल्य - प्रस्तावना - Introduction पाठ क्र. 1

अध्यापन साहित्य - A picture of Poets. अध्यापन Teach

अध्यापन अध्ययन अनुभूती (शिक्षक विद्यार्थी कृती)

कौशल्य

Teacher :- Do you know who is phoebe cary?

Student's :- Give respond. (Yes / No)

Teacher :- So, let me tell you a brief information of our poetess phoebe cary. The Pupil teacher introduces the poet through pictures.

Students :- Students observe the picture.

Teacher :- The teacher gives a brief introduction of carrie's life. - [phoebe cary was an american poet ---- Religion and death appear to be reoccurring themes in phoebe's life.

Student's :- student's listen carefully.

Teacher :- The Pupil-teacher gives some example arousing the previous knowledge

e.g :- If you are studying very hard for your upcoming exam, But unfortunately you get low marks or even you get failed

So, what you will do here?

Students :- students give respond.

Today we are going to learn one of the motivational poem. That is "Don't" by phoebe cary.

Motivate

Concentration of attention.

Arousing Curiosity.

Previous Knowledge

Arousing Interest.

Statement of aim.

विषय - इंग्रजी - English दिनांक - 25/08/21
 सूक्ष्म पाठ कौशल्य - Introduction skill. पाठ क्र. 1
 अध्यापन साहित्य - A Picture of Poets - phoebe cary. पुनर्रध्यापन Reteach

अध्यापन अध्ययन अनुभूती (शिक्षक विद्यार्थी कृती)	कौशल्य
<p><u>Teacher</u> :- Do you know who is phoebe cary ?</p> <p><u>Students</u> :- Give respond (Yes/No).</p> <p><u>Teacher</u> :- So, let me tell you a brief information of our poetest phoebe cary. The Pupil - Teacher introduces the poet through Pictures.</p> <p><u>Students</u> :- Students observe the picture.</p> <p><u>Teacher</u> :- The teacher gives a brief introduction to carries life. - (phoebe cary was an american poet. ----- Religion and death appear to be reoccurring themes in phoebe's life</p> <p><u>Students</u> :- Students listen carefully.</p> <p><u>Teacher</u> :- The Pupil - teacher gives some example arousing the previous knowledge.</p> <p><u>ex</u> :- If you are studying very hard for your upcoming exam, But unfortunately you get low marks or even you get failed. So, what you will do here?</p> <p><u>Students</u> :- Student's give respond.</p> <p>Today we are going to learn one of the motivational Poem. That is "Don't Give up" written by phoebe cary.</p>	<p>Motivate</p> <p>Concentration of attention</p> <p>Arousing Curiosity</p> <p>Previous knowledge</p> <p>Arousing interest</p> <p>Statement of aim</p> <p>Black board writing.</p>
<p><u>Unit Name</u> :- Don't Give up</p>	